

Aantal ernstig gehinderden door MAA

2-11-22

Wim Derks

alliantie@pleinairmaastricht.nl

1 Geluid

De activiteiten van Maastricht Aachen Airport (MAA) hebben negatieve gevolgen voor bewoners en toeristen in Zuid-Limburg. De negatieve gevolgen betreffen met name luchtverontreiniging en geluidshinder.

In deze notitie worden de negatieve gevolgen voor toeristen buiten beschouwing gelaten.

In deze notitie wordt luchtverontreiniging buiten beschouwing gelaten.

Deze notitie heeft alleen maar betrekking op geluidshinder voor bewoners van Zuid-Limburg.

2 Berekening

Geluidshinder kan berekend worden op basis van aantal en soort vliegtuigen en tijdstip van vliegen. Bij wet- en regelgeving en bij handhaving wordt uitgegaan van berekende geluidsoverlast en niet van gemeten geluidsoverlast.

2.1 Grondgeluid buiten beschouwing

MAA heeft een vergunning om een bepaalde hoeveelheid geluid te mogen maken. De vergunning heeft betrekking op het geluid van vliegtuigen die in de lucht zijn. Het geluid van vliegtuigen op de grond (taxiën en warmdraaien) wordt niet meegenomen in de vergunning (Luchthavenbesluit). Dat geluid telt niet mee omdat het te verwaarlozen is volgens een onderzoek bij Schiphol. Bij Schiphol is de overlast van dat geluid voor de omgeving mogelijk te verwaarlozen, maar dat geldt niet voor MAA, waar de huizen uitzonderlijk dicht bij de baan liggen.

2.2 Gemiddelde geluid, niet de pieken

De toegestane hoeveelheid geluid heeft niet betrekking op pieken (daar wordt geen grens aan gesteld) maar op het gemiddelde per etmaal (Lden) opgeteld per jaar. (Lden: Level day, evening, night) Bij de berekening van het gemiddelde per etmaal wordt voor de avondperiode (19 tot 23 uur) 5 dB(A) extra geteld en voor de nachtperiode (23 tot 7 uur) 10 dB(A) extra. Dat betekent dat een nachtvlucht even zwaar telt als tien dagvluchten.

2.3 Alleen geluid boven een gekozen grenswaarde

Op basis van de berekende hoeveelheid gemiddeld geluid worden geluidscontouren rond MAA bepaald. Met gegevens over aantallen huizen binnen die contouren en gemiddeld aantal personen per huis wordt het aantal ernstig gehinderden berekend. Met het aantal ernstig gehinderden wordt de geluidsoverlast van het vliegverkeer van MAA in één getal uitgedrukt. (Cijfers van het aantal ernstig gehinderden komen niet jaarlijks beschikbaar.) Voor slaapverstoorden geldt een grenswaarde van 40 dB(A) Lnight.

Voor ernstig gehinderden geldt volgens de WHO en GGD een grenswaarde van 45 dB(A) Lden. <https://stopgroeimaa.nl/wp-content/uploads/14-1-22-brief-GGD-GHOR-aan-Minister-over-geluid.pdf>

Wettelijk wordt een grenswaarde van 48 dB(A) Lden gehanteerd. Dat wordt ook aanbevolen in de richtlijn voor luchtvaartspecifieke MKBA's. (Zie voorgaande link).

In de MKBA voor MAA is bij de financiële waardering gerekend met een grens van 50 dB(A) Lden, omdat voor een lagere grens geen waardering beschikbaar zou zijn.

2.4 Uitgangspunt van gemiddeld geluid niet geschikt voor MAA

Als er veel vluchten zijn zoals bij Schiphol is Lden mogelijk een goede maat voor de omvang van de geluidshinder. Als er minder vluchten zijn, maar met hogere geluidspieken, zoals bij MAA is Lden, geen geschikte maat voor geluidsoverlast. (G. Westra en L. Korteweg, *Geluidhinder door MAA, Rapport Van Geel vertaald naar werkelijke geluidsbeleving*, september 2021, pag. 12)

2.5 Aantal ernstig gehinderden op basis van berekening

In 2019 waren op MAA 8.059 vluchten met groot vliegverkeer waaronder 530 nachtvluchten tussen 23:00 en 7:00 uur. Daarbij zijn de volgende cijfers berekend:

- 1.700 slaapverstoorden bij 40 dB(A) Lnight
- 5.600 ernstig gehinderden bij 48 dB(A) Lden volgens wettelijke norm
- 8.530 ernstig gehinderden bij 45 dB(A) Lden volgens advies van WHO en GGD

De ernstig gehinderden zijn een klein deel van de gehinderden.

Bij wetgeving en handhaving wordt uitgegaan van 48 dB(A) Lden, dus **5.600 ernstig gehinderden** in 2019.

Bij de Maatschappelijke Kosten Baten Analyse (MKBA) in opdracht van de Provincie is uitgegaan van 50 dB(A) Lden, dus een kleiner aantal ernstig gehinderden.

3 Meting

3.1 Onderzoek door GGD GHOR

Geluidshinder door vliegverkeer wordt incidenteel ook gemeten. Op 12-6-22 werd het volgende rapport gepubliceerd: GGD GHOR Nederland, *Belevingsonderzoek geluidshinder en slaapverstoring luchtvaart 2020*. [Onderzoeksrapport geluidshinder en slaapverstoring luchtvaart 2020 - GGD GHOR Nederland](#) Daarin staat op pagina 25 en volgende: *“Zuid-Limburg is na Amsterdam-Amstelland de GGD-regio waar de meeste geluidshinder door vliegverkeer wordt ervaren. In de hele regio geeft 8% van de 18-64 jarigen aan ernstig gehinderd te zijn door vliegverkeer.”* en *“In de regio Zuid-Limburg is de geluidshinder door vliegverkeer fors gestegen tussen 2016 en 2020 van 5% naar 8%.”* en *“Ook de slaapverstoring door vliegverkeer is met name in Beekdaelen en Meerssen hoog ... 18% van de 18-64 jarigen in Schinveld (gemeente Beekdaelen) en omgeving ervaart ernstige slaapverstoring. Sinds een luchtruimwijziging in 2013 mogen vliegtuigen van Vliegveld Luik over Eijdsens grondgebied vliegen. Dit leidt in de kern Eijdsen (gemeente Eijdsen-Margraten) tot hinder en slaapverstoring, vooral omdat er op de luchthaven van Luik ook 's nachts gevlogen wordt. 8% ervaart hier ernstige slaapverstoring door vliegverkeer.”*

Welke aantallen kunnen berekend worden op basis van het onderzoek van GGD GHOR? In de publicatie worden per gemeente percentages van het aantal 18-64-jarigen genoemd. Het percentage van die leeftijdsgroep is globaal ook van toepassing op de totale bevolking. Op de laatste twee pagina's van deze notitie staan twee tabellen met cijfers per gemeente. Daaruit kan het volgende afgeleid worden.

In de gemeente Meerssen gaf 22,9% van de 15-64-jarigen aan dat ze ernstige hinder van vliegverkeer ervaren. Hiermee staat Meerssen landelijk op plaats 5 in de top 10. (Tabel 2) De gemeente Beek staat met 19,4% op de plaats 9 in de landelijk top 10. Deze twee gemeenten bij MAA scoren landelijk uitzonderlijk hoog wat betreft hinder van vliegverkeer gezien de geringe omvang van MAA: minder dan 3% van Schiphol en kleiner dan Rotterdam en Eindhoven. (Tabel 3) Deze relatief zeer grote overlast door vliegverkeer bij MAA wordt veroorzaakt door de uitzonderlijke ligging zo dicht bij woonkernen.

Als deze percentages op de totale bevolking gelegd worden zijn er in Meerssen 4.312 ernstig gehinderden en in Beek 3.078. (Tabel 1) Dit is samen 7.400 en is dus meer dan de 5.600 die hiervoor in paragraaf 2.5 genoemd worden voor geheel Zuid-Limburg. Die 7.400 is gemeten in 2020 en die 5.600 is berekend over 2019. Als gevolg van de corona waren er in 2020 veel minder vluchten dan in 2019.

In Zuid-Limburg ondervinden de inwoners niet alleen geluidshinder van MAA maar ook van Vliegbasis Geilenkirchen (Awacs) en Luik (Bierset). Als de gemeenten genomen worden die nagenoeg alleen hinder ondervinden van MAA dan wordt het aantal ernstig gehinderden 27.800. Daarbij zijn ook de gemeenten Eijsden-Margraten en Beekdaelen volledig buiten beschouwing gelaten, terwijl een deel van die gemeenten met name hinder van MAA ondervinden zoals de voormalige gemeente Margraten en de voormalige gemeente Nuth. Gesteld kan worden dat **niet 5.600 maar ruim 28.000** inwoners van Zuid-Limburg ernstige geluidshinder van MAA ervaren. De wat gedetailleerdere berekening van Denktank MAA komt uit op 26.500. Zie brief aan GS en PS

<https://limburg.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Item/b1692bd2-21fe-4306-8458-788aa68e698c> Dit is verder uitgewerkt in brief aan gemeenten <https://pleinairmaastricht.nl/wp-content/uploads/Brief-17-10-22-aan-Gemeenten-over-Geluidhinder-MAA-van-Denktank-MAA.pdf>

In de gemeente Meerssen gaf 10,4% van de 15-64-jarigen aan dat ze ernstige slaapverstoring door vliegverkeer ervaren. Hiermee staat Meerssen landelijk op plaats 7 in de top 10. (Tabel 2) De gemeente Beek staat met 8,5% op de plaats 9 in de landelijk top 10.

Als deze percentages op de totale bevolking gelegd worden zijn er in Meerssen 1.958 ernstig slaapverstoorden en in Beek 1.349. (Tabel 1) Dit is samen 2.300 en is dus meer dan de 1.700 die hiervoor in paragraaf 2.5 genoemd worden voor geheel Zuid-Limburg. Die 2.300 is gemeten in 2020 en die 1.700 is berekend over 2019. Als gevolg van de corona waren er in 2020 veel minder nachtvluchten dan in 2019.

Analoog aan de berekening voor geheel Zuid-Limburg van het aantal ernstig gehinderden is het aantal ernstig slaapverstoorden berekend. Gesteld kan worden dat **niet 1.700 maar ruim 12.500** inwoners van Zuid-Limburg ernstige verstoring van de slaap door MAA ervaren.

De gegevens van GGD GHOR berusten op een enquête, die in 2020 is gehouden, toen er als gevolg van corona er minder vluchten en minder ernstig gehinderden waren dan in 2019. Volgens het besluit van Provinciale Staten van 3-6-22 mag het aantal ernstig gehinderden weer groeien naar het niveau van 2019.

3.2 Onderzoek in opdracht van de Provincie

Begin 2022 heeft onderzoeksbureau Motivaction in opdracht van de Provincie een enquête gehouden onder de Limburgse bevolking. De resultaten zijn gegeven in het rapport, *Hoe kijkt de Limburger naar de toekomst van Maastricht Aachen Airport?*, 14 april 2022 (Nr 22 op [Toekomst Maastricht Aachen Airport - Provincie Limburg](#)) Aan de Limburgers die binnen een straal van 30 km van MAA wonen is gevraagd naar de hinder van geluid van de vliegtuigen.

Op pagina 5 van het rapport staat: “Van de mensen die in een straal van 30 km om MAA wonen ervaart 10% het geluid als hinderlijk. Daarnaast ervaart 15% soms hinder.” Het aantal mensen dat in Limburg binnen een straal van 30 km om MAA woont is ongeveer 650.000. (Zuid-Limburg, plus de gemeente Echt-Susteren en ongeveer de helft van de gemeenten Roerdalen en Maasgouw.) Dat geeft de volgende aantallen in de winter van 2022 toen er veel minder vluchten waren dan in 2019:

- **65.000 hinder** (10% van inwoners in straal van 30 km, dus exclusief toeristen)
- **162.000 hinder plus soms hinder** (25% van inwoners in straal van 30 km, dus exclusief toeristen).

Tabel 1 Ernstig gehinderden en slaapverstoorden door luchtvaart in 2020 in Zuid-Limburg

	Inwoners	Ernstig gehinderden		Ernstig slaapverstoorden	
		%		%	
1	2	3	4	5	6
Meerssen	18.828	22,9	4.312	10,4	1.958
Beek	15.865	19,4	3.078	8,5	1.349
Gulpen-Wittem	14.171	11,6	1.644	4	567
Valkenburg a.d. Geul	16.367	8,9	1.457	3,9	638
Vaals	10.105	8,4	849	3,5	354
Maastricht	121.575	7,2	8.753	3,4	4.134
Sittard-Geleen	92.429	6,8	6.285	3,1	2.865
Stein	25.007	3,8	950	1,8	450
Voerendaal	12.475	3,8	474	1,7	212
Totaal bovenstaande gemeenten	326.822	8,5	27.802	3,8	12.527
Eijsden-Margraten	25.768	9,4	2.422	4,3	1.108
Beekdaelen	35.938	18,1	6.505	6,4	2.300
					0
Brunssum	27.821	15,6	4.340	4,2	1.168
Heerlen	87.086	4,3	3.745	1,6	1.393
Landgraaf	37.445	4,2	1.573	2,0	749
Simpelveld	10.555	3,2	338	2,1	222
Kerkrade	45.749	2,5	1.144	1,3	595
Regio Zuid-Limburg					
Som van gemeenten	597.184		47.868		20.062
Berekening met percentage	597.184	8,0	47.775	3,4	20.304

Bron: <https://ggdghor.nl/actueel-bericht/onderzoeksrapport-geluidshinder-en-slaapverstoring-luchtvaart-2020/>

Kolom 1: Gemeenten GGD-regio Zuid-Limburg

Kolom 2: Totaal aantal inwoners per 1-1-20 volgens CBS

Kolom 3: Percentage van 18-64-jarigen dat ernstige geluidshinder door vliegverkeer ervaart volgens GGD GHOR; Tabel 10

Kolom 4: Het percentage van kolom 3 gelegd op het aantal van kolom 2

Kolom 5: Percentage van 18-64-jarigen dat ernstige slaapverstoring ervaart door vliegverkeer ervaart volgens GGD GHOR; Tabel 11

Kolom 6: Het percentage van kolom 5 gelegd op het aantal van kolom 2

Tabel 2 Ernstig gehinderden en slaapverstoorden door luchtvaart in 2020, top 10 van hoogste percentages per gemeente

Gemeenten	Percentages van 18-64-jarigen	
	Ernstige geluidshinder	Ernstige slaapverstoring
	%	%
1 Aalsmeer (Schiphol)	40,3	23,7
2 Uithoorn (Schiphol)	33,8	16,8
3 Mill en Sint Hubert (Volkel)	28,2	8,4
4 Heilo (Schiphol)	23,9	11,1
5 Meerssen (MAA)	22,9	10,4
6 Castricum (Schiphol)	21,4	12,5
7 Amstelveen (Schiphol)	21,3	11,2
8 Nieuwkoop (Schiphol)	20,8	10,7
9 Beek (L) (MAA)	19,4	8,5
10 Uitgeest (Schiphol)	18,8	11,3

Bron: <https://ggdghor.nl/actueel-bericht/onderzoeksrapport-geluidshinder-en-slaapverstoring-luchtvaart-2020/>

Tabel 3 Aantal vliegbewegingen handelsverkeer

	Aantal			Schiphol is 100		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Schiphol	496.827	227.275	266.956	100,0	100,0	100,0
Eindhoven	40.209	17.875	20.524	8,1	7,9	7,7
Rotterdam	18.406	6.337	8.307	3,7	2,8	3,1
MAA	7.199	6.127	6.601	1,4	2,7	2,5
Groningen	3.390	612	674	0,7	0,3	0,3

Bron: CBS